

හේතුවාදීන්ගේ අත්ත බක්තිය

දේවරූප පෙනෙන්නට පෙනෙන එවැනි රූප අනෙක් අයට නොපෙනුණ පමණින් බටහිර විද්‍යාඥයන් කලබල විය යුතු නො වේ. බටහිර තාරකා භෞතික විද්‍යාඥයන්ට දුරේක්ෂවලින් පෙනෙන තිත් තාරකා පමණක් නොව මන්දාකිණී ගුරුත්වජ කාල මගින් තැනෙන ප්‍රතිබිම්බ ආදිය ලෙසින් නිරීක්ෂණය වන්නේ ඔවුන් එ සඳහා සෛද්ධාන්තික මෙන් ම ප්‍රායෝගික ද ප්‍රණයුවක් ලබා ඇති බැවිනි. දේවරූප පෙනෙන්නට ද යම් ආකාරයක පරිවයක් ඇති බැවින්, එක්කෝ මේ භවයේ ම වඩන ලද ධ්‍යාන, කරන ලද භාවනා ආදිය හෝ සංසාරයේ අත්කරගන්නා ලද අත්දැකීම් හේතුකොටගෙන හෝ, එසේ පෙනෙනවා විය හැකි ය.

බටහිර තාරකා විද්‍යාඥයකුට හෝ බටහිර වෛද්‍යවරයකුට හෝ යම් යම් දේ පෙනෙන්නේ ඔවුන් ලබා ඇති ප්‍රණයුව හේතුකොටගෙන ය. එ ප්‍රණයුව නොලැබූ අයකුට එසේ නොපෙනුණු පමණින් එවැනි දේ නැතැයි බටහිර විද්‍යාඥයෝ නො කියති. එ සියල්ල පිළිගැනීමට නම් සියලු දෙනාට ම එ පෙනිය යුතු යැයි බටහිර විද්‍යාඥයෝ නො කියති. එහෙත් ඔවුන්ගේ කුහකත්වය කෙසේ ද යත් ඔවුන්ගේ ක්ෂේත්‍රයෙන්, එනම් බටහිර විද්‍යාවෙන් පරිබාහිර වූ ක්ෂේත්‍රවලට ඔවුහු එවැනි නීති පනවති.

සාමාන්‍ය මිනිසුන්ට නොපෙනෙන එහෙත් බටහිර විද්‍යාඥයන්ට පමණක් පෙනෙන දේ නැතැයි නොකියන බටහිර විද්‍යාඥයන් තම ආකල්ප වෙනස්කර ගන්නේ නම් එ කාගේත් යහපතට හේතුවෙයි. එහෙත් අද දැනුමේ මධ්‍යස්ථානය බවට පත් වී ඇත්තේ බටහිර රටවල් බැවින් හා දැනුම පිළිබඳ ආධිපත්‍යය ඇත්තේ ඔවුන්ට බැවින් ඔවුහු අනෙක් ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් පනවන නීති රීති තමන්ට පමණුවා නො ගනිති. අපි ඔවුන් හා මෙරට ඔවුන්ගේ නියෝජිතයන් අමතක කර දෙවියන් පෙනෙන අය අප අතර සිටින බව විශ්වාස කරමු.

මෙහි දී විශ්වාසය පිළිබඳ ව කෙටියෙන් වුවත් සඳහන් කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ ඇතැමකු ඉහත සඳහන් ප්‍රකාශය හුදු විශ්වාසයක් යැයි සලකා දෙවියන් නැතැයි කිවහැකි බැවිනි. එහෙත් අප කලින් කී උදාහරණවල දී බටහිර විද්‍යාඥයන් කියන දේ විශ්වාස කර මන්දාකිණී, ගුරුත්වජ කාල, න්‍යෂ්ටි අතර සිදුවන ප්‍රතික්‍රියා, එක්ස් රූප සටහන්වලින් කියවෙන ආබාධ ආදිය ඇතැයි විශ්වාස කරමු. මෙවිට යමකු කියනු ඇත්තේ එ සියල්ල ප්‍රවාද ඔස්සේ විද්‍යාත්මක ව තහවුරු වී ඇති බව ය. එහෙත් එ ප්‍රවාද හුදු කතන්දර පමණ ය. බටහිර විද්‍යාඥයෝ විවිධ නිරීක්ෂණ හා ප්‍රවාද නිර්මාණය කරති. එහි දී ඔවුහු හැකිතාක් සංගත වීමට උත්සාහ දරති. එපමණ ය. මේ සංගත කතන්දර කිසිවක් මුලුමනින් ම සංගත නො වේ. එහෙත් බටහිර විද්‍යාඥයන් ගොතන කතන්දර විශ්වාස කිරීමට කුඩා කල සිට අප පුරුදු කෙරී ඇත. එ අතර බටහිර විද්‍යාවේ නොවන කතන්දර අවිශ්වාස කිරීමටත් අපට උගන්වා ඇත.

බටහිර විද්‍යාඥයෝ අවුරුදු දෙසිය පනහකට ආසන්න කාලයක් නිව්ටන්ගේ ගුරුත්වාකර්ෂණ ප්‍රවාදය විශ්වාස කිරීමට අපට බල කළහ. එය බල කිරීමක් මිස අන් කිසිවක් නො වේ. කෙසේ හෝ අපි ගුරුත්වාකර්ෂණ ප්‍රවාදය පිළිගත්තෙමු. එ අප එ සම්බන්ධයෙන් කිසිම පර්යේෂණයක් කිරීමෙන් නොව පාසලේ හා විශ්වවිද්‍යාලයේ ආධිපත්‍යය යටතේ නිව්ටන් විශ්වාස කිරීමෙනි. එහෙත් පසු කලෙක අයින්ස්ටයින් ගුරුත්වාකර්ෂණ ප්‍රවාදය ඉවත දැමී ය. ලෝකයේ යම් පිරිසක් ඉන්පසු අයින්ස්ටයින් විශ්වාස කළහ. මොවුන්ගෙන් වැඩි දෙනකුට එ ප්‍රවාදයෙහි අඩංගු ගණිතය හැන කිසිම වැටහීමක් නැති බව ද මෙහි දී සඳහන් කළ යුතු ය.

දැන් යමකු මෙවැනි ප්‍රශ්නයක් ඇසිය හැකි ය. අයින්ස්ටයින්ගේ ප්‍රවාදයෙහි ගණිතය තේරුම් ගත් අය එ පිළිගන්නේ විශ්වාසයකින් නොව එ න්‍යායිකව (තාරකිකව) හා නිරීක්ෂණවලින් තහවුරු වී ඇති නිසා නො වේ ද? එයට පිළිතුර එසේ නොව විශ්වාසය මත බව ය. අයින්ස්ටයින්ගේ ප්‍රවාදයෙහි එක් නිගමනයකට අනුව කළු කුහර (black holes) තිබිය යුතු ය. එහෙත් තවමත් කිසිවකු කළු කුහර දැක නැත. කළු කුහර යැයි කියන වස්තු වටා ඇති පදාර්ථ එ කුහරවලට වැටීමේ දී ඇතැම් කිරණ විකිරණය කෙරෙන්නේ යැයි කියනු ලැබේ. මේ කිරණ වෙනත් ආකාරයකින් ද නිෂ්පාදනය කළ හැකි ය. එහෙත් බටහිර විද්‍යාඥයෝ එ ගැන තම අවධානය යොමු නො කරති. බටහිර විද්‍යාඥයන් නිරීක්ෂණය කරන්නේ යම් විකිරණ මිස කළු කුහර නො වේ.

මෙහි දී න්‍යාය (logic) ගැන ද වචනයක් කිව යුතු ය. බටහිර විද්‍යාඥයන් යොදා ගන්නේ ඇරිස්ටෝටලීය ද්විකෝටික න්‍යාය ය. මේ න්‍යාය නිවැරදි බව බටහිර විද්‍යාඥයන් දන්නේ කෙසේ ද? බුද්ධිවාදය හෙවත් හේතුවාදය (rationalism) පදනම් වන්නේ ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය මත ය. හේතුවාදීහු විශ්වාසය පිළිකෙව් කරති. ඔවුහු න්‍යාය හා ඊනියා නිරීක්ෂණ මත පදනම් වෙති. මේ නිරීක්ෂණ ප්‍රවාදවලින් ස්වායත්ත යැයි ඔවුහු කියති. එහෙත් හේතුවාදීන් නොදන්නා කරුණක් නම්, ඔවුන් නො පිළිගන්නා කරුණක් නම්, නිරීක්ෂණ ප්‍රවාද මත පරායත්ත වන බව ය. අප ලොව දකින්නේ අපේ ආකල්ප, අප ඇතිකර ගෙන ඇති (අපට බලයෙන් පොවා ඇති) ප්‍රවාද ආදිය මත පදනම් ව ය.

අප ලෝකය දකින්නේ අපට පෙනෙන ආකාරයට ය. අපට ලෝකය පෙනෙන්නේ අප දකින ආකාරයට ය. අප කුඩා කල පොල් ගස දැටුවේ සුරතුරක්, කප්රුකක් ලෙස ය. එහෙත් අද පාසල් ළමයි එසේ නො දකිති. ලිප පත්තුකිරීමට පොල් කොළ, හනසු ආදිය යොදාගන්නේ ටික දෙනකු පමණ ය. පොල්අතු වලින් ගෙවල් හෙවිලිකරන අයගේ සංඛ්‍යාව අඩුවෙමින් පවතී. ඩබ්. ඒ. සිල්වා මහතා පාසල් වියේ පොල් ගස ගැන ලියූ රචනයක මෝල් ගස පොල්ගසෙන් ලැබෙන තවත් ගසක් ලෙස හැඳින්වී යැයි කියැවේ. අද මෝල් ගස තිබෙන ගෙවල්වල පවා ජීවත්වන දරුවෝ මෝල්ගස හා පොල්ගස අතර ඇති සම්බන්ධය දකින්න ද? දැන් ඇතැම් දරුවන්ට මෝල් ගස යනු මෙතරම් යන්නු සුත්‍ර තිබිය දී වැඩිහිටියන්ගේ මෝල් කම නිසා යොදා ගන්නා ගසක් (ලියක්) ලෙස පෙනෙන්නට ඉඩ ඇත.

හේතුවාදීහු තමන් නොදන්නවාට ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය හා ඊනියා ප්‍රවාදවලින් ස්වායත්ත නිරීක්ෂණ ගැන විශ්වාස කරති. ඒ විශ්වාසයක් පමණක් වෙයි. කෙටියෙන් කියන්නේ නම් බුද්ධිවාදීහු ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය ගැන විශ්වාස කරති. ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය නිවැරදි බව හුදු න්‍යායෙන් පමණක් තහවුරු කිරීමට බුද්ධිවාදීන්ට හැකි ද? මේ බුද්ධිවාදීන්ගෙන් කී දෙනකු ක්වොන්ටම් භෞතිකය දන්නේ දැයි මම නො දනිමි. ඔවුන්ගෙන් ඇතැමෙකු බටහිර භෞතික විද්‍යාවේ සඟල සිදුරු පරීක්ෂණය (double slit experiment) ගැන දන්නවා විය හැකි ය. නොබෙල් ත්‍යාගලාභී ටීට් බ්‍රැන්ලන් මහතා තමාට මේ පරීක්ෂණය නොතේරෙන බව කියා සිටියේ ය. ඔහු එතැනින් නොනැවතී ඒ පරීක්ෂණය කිසිවකුටවත් නොතේරෙන බව කීවේ ය.

ඊනියන් මහතා එවැනි ප්‍රකාශයක් කෙළේ ඇයි? ඔහු ලොව බිහි වූ අති දක්ෂ බුද්ධිමත් බටහිර භෞතික විද්‍යාඥයන් අතර මුල් පෙළේ සිටියේ ය. ඔහුට සඟල සිදුරු පරීක්ෂණය තේරුම්ගත නොහැකි වූයේ එය ඔහු අයත් වූ යුදෙව් ක්‍රිස්තියානි සංස්කෘතියෙහි ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යායට පටහැණි වූ බැවිනි. ඔහු යුදෙව් ගෝත්‍රිකයකු බව ද අමතක නොකළ යුතු ය. එම පරීක්ෂණය ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යායෙන් තේරුම් ගැනීමට නොහැකි බව සැඟ ය. ඊනියන් මහතාට පමණක් නොව ඒ න්‍යාය පිළිගන්නා, එනම් විශ්වාස කරන, යුදෙව් ක්‍රිස්තියානි සංස්කෘතියෙහි කිසිවකුට එම පරීක්ෂණය තේරුම් ගත නො හැකි ය. එහෙත් වෙනත් සංස්කෘතියක වෙනත් න්‍යායක් යොදාගනිමින් එම පරීක්ෂණය තේරුම් ගත නො හැකි ද?

ඊනියන් මහතාට එවැනි ප්‍රශ්නයක් ඇති නොවන්නේ ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය හැරෙන්නට වෙනත් න්‍යාය ඇති බව ඔහුට විෂය නොවූ බැවිනි. ඔහු හා ඔහු වැනි අය, විශේෂයෙන් ම බුද්ධිවාදීන් සිතන්නේ, විශ්වාස කරන්නේ, ඇත්තේ එකම න්‍යායක් බවත් ඒ න්‍යාය අන් කිසිවක් නොව ඇරිස්ටෝටලීය ද්විකෝටික න්‍යාය බවත් ය. බුද්ධිවාදීන් යම් යම් දේ පිළිබඳ ව තර්ක කරනවා විය හැකි ය. එහෙත් ඔවුන් තර්ක කරන්නේ ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය මත පදනම් වෙමිනි. ඕනෑම තර්කයක් (argument) යම් න්‍යායක් මත පදනම් වෙයි. යමකු ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය මත පදනම් ව තර්ක කරනවා විය හැකි ය. ඒ ගැන අපේ චෝදනාවක් ද නැත. එහෙත් එවැනිත් කටයුතු කරන්නේ වෙනත් න්‍යායක් නැතැයි හෝ ඒ වෙනත් න්‍යාය වැරදි ය හෝ යන මතයේ පිහිටා නම් එහි ප්‍රශ්නයක් වෙයි.

සඟල සිදුරු පරීක්ෂණය ක්‍රිකෝටික න්‍යාය මත පදනම් ව තේරුම් ගත හැකි ය. එසේ තිබිය දී බටහිර භෞතික විද්‍යාඥයන් ඒ ගැන සැලකිලිමත් නොවන්නේ ඔවුන් තම ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය පමණක් නිවැරදි යැයි විශ්වාස කරන බව බැවිනි. ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය පමණක් විශ්වාස කරන බටහිර භෞතික විද්‍යාඥයන් භාරතයේ හිඬු විවිධ න්‍යායන් මත පදනම් ව තර්ක කිරීමට නොසිතන්නේ ඔවුන් ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය ගැන සාමාන්‍ය විශ්වාසයකින් නොව ඉතා තදබල දැඩි විශ්වාසයකින් කටයුතු කරන බැවිනි.

බුද්ධිවාදීන් නොපිළිගත්ත ද ඔවුන් වෙතත් න්‍යායන් නැතැයි හෝ වෙනත් න්‍යායන් වැරදි යැයි හෝ සිතමින් කටයුතු කරන්නේ නම් ඉන් කියැවෙන්නේ ඔවුන් ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය ගැන දැඩි විශ්වාසයක් ඇතිව අන්ධ භක්තියෙන් කටයුතු කරන බව ය. සඟල සිදුරු පරීක්ෂණය ගඟින්මාන් මහතාට නොතේරුණ ද අපට තේරුම් ගත හැකි ය. ක්වොන්ටම් අංශුවකට එකවර සිදුරු දෙකකින් ගමන් කළ හැකි යැයි අපි කියමු. ඇතැම් විට එ කියමන මුළුමනින් ම නිවැරදි නොවනවා විය හැකි ය. ක්වොන්ටම් අංශු සම්බන්ධයෙන් ගත්කල ගමන්කිරීම යන්න ම නිවැරදි නොවන්නේ යැයි සිතමි.

ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය පදනම් වී ඇත්තේ අපේ ඉන්ද්‍රිය ගෝචර අත්දැකීම් මත ය. ක්වොන්ටම් අංශු ඉන්ද්‍රිය ගෝචර නො වේ. බටහිර විද්‍යාඥයන් ක්වොන්ටම් අංශු සම්බන්ධයෙන් ද ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය යොදාගන්නේ ඔවුන් එ පිලිබද විශ්වාස කරන නිසා ය. ක්වොන්ටම් අංශු ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය සමග එකඟ නොවන බව පෙනී පෙනීත් බටහිර විද්‍යාඥයන් එ න්‍යාය පසුපස ම යැවෙන්නේ ඔවුහු තම විද්‍යාවේ ඇතැයි කියන ඊනියා විවෘත මතය ද නැති බව පෙනුණි කරනි. බටහිර විද්‍යාඥයන් ඇරිස්ටෝටලීය න්‍යාය විශ්වාස කිරීමේ ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ පසුගිය අවුරුදු සියයක පමණ කාලයෙහි ක්වොන්ටම් භෞතිකය එකතැන පල්වීම ය. බුද්ධිවාදීන් ද අනෙක් අය මෙන් ම විශ්වාසය අත්හැර නොමැති බව මේ කරුණුවලින් පැහැදිලි විය යුතු ය. ඇතැමුන්ට දෙවියන් පෙනෙන බව මොවුන් නොපිළිගන්නේ වෙනත් හේතුවක් නිසා නොව කිසිවකුටවත් දෙවියන් පෙනිය නොහැකි යැයි හෝ දෙවියන් නැතැයි හෝ ඔවුන් විශ්වාස කරන බැවිනි.

මහාචාර්ය නමින් ද සිල්වා